

VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS
FAKULTA SOCIÁLNYCH ŠTÚDIÍ

M E D Z I N Á R O D N Á
V E D E C K O - P R A K T I C K Á K O N F E R E N C I A

**STAV, PROBLÉMY
A PERSPEKTÍVY
PEDAGOGICKÉHO ŠTÚDIA
A SOCIÁLNEJ PRÁCE**

28–29
októbra
2016

Sládkovičovo,
Slovenská republika

MODERNÉ VZDELÁVACIE TECHNOLOGIE

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Давидова М. О.

старший викладач

кафедри музично-теоретичної і художньої підготовки

*Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна*

Трансформативні зміни у освіті в Україні, які відображають поширення демократичних тенденцій у суспільних відносинах, відкривають певні можливості для творчого розвитку особистості, розкриття її освітнього потенціалу. Одним з напрямів даного процесу є концептуальний розвиток художньо-естетичної освіти в умовах європейської інтеграції. Мета концепції художньо-естетичного виховання дітей у дошкільних та загальноосвітніх закладах полягає в тому, щоб у процесі сприймання, інтерпретації творів мистецтва, практичної художньо-творчої діяльності формувати у дітей особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати естетичну свідомість, художню компетентність, здатність до самореалізації, потребу в художньому самовдосконаленні. Гарантом реалізації цієї мети може бути сучасний педагог, педагог-художник, що вбрав у себе спадщину попередніх поколінь та здатний до безперервного особистісного й професійного самовдосконалення. Зокрема, педагог образотворчого мистецтва на сучасному етапі замислюється над вирішенням завдань художньої педагогіки, до яких відносяться створення умов для художнього розвитку особистості, розкриття творчого потенціалу учнів, формування загальної культури підростаючого покоління і потреби у повноцінному художньому спілкуванні за допомогою творів різних видів мистецтва. Щоб успішно вирішити ці завдання, педагог-художник повинен проаналізувати і вивчити ситуацію, художньо-освітню систему і, з огляду на сучасну ситуацію, підібрати актуальні способи навчання і виховання для ефективного педагогічного спілкування і розвитку дітей. Освоєння змісту мистецької освіти здійснюється на основі варіативності, адаптації до здібностей і можливостей кожного учня. Активізація пізнавальної діяльності дітей є однією з найбільш актуальних проблем в теорії і практиці навчання. Дидактика постійно поповнюється новими принципами, концепціями, а також новими технологіями навчання. Джерелами інноваційних педагогічних технологій є досягнення педагогічної, психологічної та соціальної наук, передовий педагогічний досвід, все краще, що накопичено у вітчизняній і зарубіжній педагогіці минулих років. Будь-яка сучасна педагогічна технологія є синтез педагогічної науки і практики, поєднання традиційних елементів і того, що народжене прогресом гуманізації та демократизації суспільства. Багато сучасних представників педагогічної науки розглядають поняття технології у дидактичному (В. Безпалько, С. Гончаренко, О. Савченко) та виховному (І. Бех, О. Кутова, Г. Селевко) аспектах, відносять їх до організаційно-методичного інструментарію дидактичного або виховного

процесу, який включає різноманітні методи педагогічного впливу, засоби й прийоми спілкування педагога з учнями. Чимало авторів не розділяють педагогічні технології на дидактичні та виховні, а інтерпретують їх у цілісному освітньому сенсі (В. Гузєєв, М. Кларін, А. Нісімчук), наголошуючи на тому, що технології навчання допомагають вчителю вирішувати цілісні освітні завдання через організацію системи оптимальних взаємодій учителя й учнів, отже й мають водночас і виховний вплив. Незважаючи на різноманіття підходів, більшість дослідників приходять до висновку, що будь-яка нова гуманітарна технологія повинна відповідати певним методологічним вимогам:

- Концептуальності,
- Системності,
- Діалогічності,
- Гарантованості якості навчання.

Предметом педагогічної технології є «конкретні практичні взаємодії вчителів і учнів в будь-якій області діяльності, організовані на основі чіткого структурування, систематизації, програмування, алгоритмізації, стандартизації способів і прийомів навчання і виховання, в тому числі комп'ютерних і технічних засобів» [1, с. 15]. Привабливість використання технологічного підходу в педагогіці очевидна. Але, як бути в ситуації, коли мова йде про художньо-творчий процес, який розгортається на заняттях з образотворчого мистецтва? Чи потрібно цей процес обмежувати жорсткими рамками технології? При організації художньо-творчого, розвиваючого навчання необхідно створити певне середовище, яке повинно стимулювати, підживлювати уяву і фантазію дітей. Для творчості необхідні: новизна, цінність того, що виходить, пристрасне бажання, внутрішня мотивація. Таким чином, педагогу-художнику необхідно пам'ятати, що ніяка технологія не може замінити емоційного спілкування і творчої взаємодії з дитиною і з творами мистецтва. В свою чергу, ця технологія може допомогти педагогічному спілкуванню на заняттях з образотворчого мистецтва, зробити його більш різноманітним, варіативним, насиченим за змістом. При цьому потрібно чітко розуміти, що передача художньої інформації можлива лише при ретельному відборі і знаходженні точного місця в тій чи іншій технології. Педагог-художник неспроста транслює навчальну інформацію, він є організатором різних видів діяльності, допомагає вибирати рішення, досліджувати процеси, підказує дитині як висловити своє ставлення до дійсності і до мистецтва в художній формі, тобто учні проявляють активність у творчій самостійності. Педагогічне спілкування при цьому будується на основі діалогу. В процесі діалогу діти і педагог обмінюються різними точками зору з приводу вирішення певних завдань, дитина з'ясує, що їй незрозуміло, висловлює наявну у неї позицію, в результаті чого утворюється певне смислове поле, що допомагає зрозуміти проблему. А найголовніше, дитина вчиться висловлювати свою думку в практичній роботі (в своєму малюнку) і при спілкуванні з творами мистецтва. Педагог при цьому підтримує інтерес учня до порівняння, самостійного мислення, активізує бажання глибокого розуміння мистецтва. Педагогічні технології повинні відповідати віковим та індивідуальним особливостям дітей, враховувати механізм розвитку уяви і фантазії, художнього мислення, сприйняття мистецтва, особливості становлення образотворчої діяльності дітей. Слід аналізувати і оцінювати ефективність застосування тієї чи іншої технології в конкретній освітній ситуації. Якщо діти успішно засвоюють зміст предмета, виявляють інтерес до занять образотворчим мистецтвом, то спостерігається творче зростання, творче самовираження, тоді обрана технологія сприяє стимуляції педагогічного спілкування.

Пошук власного стилю в галузі педагогіки мистецтва неможливий без оволодіння способами конструювання і моделювання різних гуманітарних технологій. Для того, щоб підтримувати інтерес до навчання, слід його зробити «проблемним», тобто в навчальному процесі повинні бути елементи дослідницького пошуку. Дослідницькі технології дають можливість створити проблемні ситуації і підвищують самостійну діяльність учнів з їх вирішення, в результаті чого відбувається розвиток розумових здібностей і творче оволодіння знаннями, навичками, вміннями. Можна зазначити, що інноваційні технології активно використовуються різними педагогами на практиці. У сучасному освітньому процесі представлені найрізноманітніші педагогічні технології, кожен автор привносить в педагогічний процес власне індивідуальне рішення, намагаючись перекласти його на мову свого предмета. Творчість викладача при використанні педагогічних технологій не може бути виключено, оскільки на реалізацію технології впливає безліч змінних, пов'язаних з особливостями учнів, умов, в яких протікає процес навчання, з самим предметом вивчення. При використанні сучасних педагогічних технологій дитина стає активним суб'єктом освітнього процесу. Метою технологій є особистісний розвиток, саморозвиток, самореалізація, самовизначення дітей. Це найважливіше, коли ми говоримо про творчу самостійність, так необхідну на заняттях з образотворчого мистецтва. Значить, використовуючи особистісно-орієнтовані, художньо-педагогічні технології, засновані на принципах діалогічності, педагог максимально сприяє творчому розвитку дитини під час занять образотворчою діяльністю. Застосування нових педагогічних технологій допоможе активізувати мислення і діяльність дітей, розвинути художнє сприйняття, навчити мові образотворчого мистецтва. Отже, виховання творчої особистості дитини неможливе без права педагога на власну творчість, на пошуки своєї технології, яка відповідає його особистісним якостям.

Література

1. Даутова О. Б., Крылова О. Н. Современные педагогические технологии в профильном обучении: учеб.-метод. пособие для детей / О.Б. Даутова, О.Н. Крылова. Под ред. А.П. Тряпицкой. – СПб.: Феникс, 2006. – С. 15.
2. Дичківська І. М. Готовність до інноваційної діяльності у структурі професійно-особистісної підготовки педагога / І.М. Дичківська // Наука і освіта. – 2011. – № 5. – С. 13-15.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.: іл.
5. Сисоєва С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня: Монографія./ С.О. Сисоєва. – К.: Поліграфкнига, 1996. – 403 с.
6. Туркот Т. І. Психологія і педагогіка вищої школи / Т.І. Туркот. – 2-ге вид., –Херсон: Олді плюс, 2013. – 515 с.